

NKÜ HUKUK FAKÜLTESİ DERGİSİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

MEDYA YOLUYLA MASUMİYET KARİNESİNE MÜDAHALE

Av. Edanaz ÇAKIR *

ÖZ

Dünyada yaşanan olaylardan bireylerin haberdar olmasını sağlayan en önemli araçlardan biri şüphesiz ki medyadır. İlk olarak medyanın kısaca tanımı yapmak gerekirse medya çeşitli bilgilerin hem insanlara hem de toplumlara iletilmesi aracılığıyla gerçekleşen bilgilendirme, eğitim ve bunun gibi sorumluluklara sahip olan kitle iletişim araçlarına verilen isimdir.[†] Kitle iletişim araçlarının en başlıca olanları ise şüphesiz ki internet, sinema, televizyon, video, radyodur[‡]. Genel bir tanımla medya bünyesinde birçok kitle iletişim aracını barındıran geniş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda geniş kitlelere hitap eden medya hem kamunun ilgisini belirler hem de kamunun ilgisini yönlendirir. Teknolojik gelişmelerle birlikte geçmişten günümüze kitle iletişim araçları çığır açıp, günbegün hayatımızın biraz daha ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Medyanın insan hayatındaki yerinin yadsınamaz bir parça gelmesinin şüphesiz ki en olumlu yönlerinden biri erişmek istenilen bilgiye kolay ve hızlı şekilde ulaşmak olacaktır. Bunun yanında bir takım olumsuzlukları da beraberinde getirir. Acaba kolayca, hızlı bir şekilde ulaştığımız bilgi gerçekten kamunun faydasına mı hizmet ediyor yoksa ilgisini çekmek için yapılan sadece duygularını uyandıran bir haber olarak mı karşımıza çıkıyor? , Yani haber özünde gerçek mi?, Doğru mu? Bu şekilde yapılan haberler kişilerin temel hakkı olan masum sayılma hakkını ihlal ediyor mu? Şayet ediyorsa kişilik haklarına ihlalin yaptırımları nelerdir? Bu çalışmada bu soruların cevabı verilecektir. Toplumda yaşayan bireyler, teknolojiye yaşanan çığırda medyanın kullanılmasına bağlı olarak, medyanın etkisi altında kalarak çeşitli yönlendirmelere açık olacaktır. Çalışmada medyaların toplumu bilgilendirme, kamuoyu oluşturma ve olayları yorumlama görevlerini yerine getirirken özellikle basında yer alan bazı haberler aracılığıyla masumiyet karinesinin ihlal edilmesi incelenecektir. Kamunun bilgilendirilmesi, haber alma özgürlüğü ve basın özgürlüğünün ayrılmaz bir parçasıyken, adli haberin hukuka uygun olarak verilmesi de son derece önem arz etmektedir. Haber içeriği ve verilmiş şekli hukuka uygun olduğu takdirde, kamuoyu gerçekten doğru ve gerçek bir habere ulaşacaktır. Bu çalışmada adli haber verilirken hukuka uygunluk kriterleri üzerinde durulacaktır. Bu kriterler karşımıza haberin içeriğine ve şekline ilişkin olmak üzere karşımıza çıkmaktadır. Yargıtay kararları doğrultusunda kriterler incelenecek olup, ardından masumiyet karinesinin ihlali halinde hukuki korunma yolları ve yaptırımları anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medya, Kitle İletişim Araçları, Masumiyet Karinesi

* Avukat, İstanbul Barosu, Özyeğin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans, av.edanazcakir@gmail.com ORCID 0000-0002-4531-907X

† Cem Zafer/Pelin Vardarlier, "Medya ve Toplum", SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU DERGİSİ, Cilt 22, Sayı 2, Kasım 2019, s.286.

‡ Metin Kukul, Kitle İletişim Araçları Karşısında Özel Hayatın Korunması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006, s.20.

INTERVENTION TO THE PRESUMPTION OF INNOCENCE THROUGH THE MEDIA

Av. Edanaz ÇAKIR **

ABSTRACT

One of the most important tools in the world that enables individuals to be informed of events is undoubtedly the media. First of all, to make a brief definition of the media, the media is the name given to the mass media that has responsibilities such as informing, educating and so on, through the transmission of various information to both people and societies[§]. The principal areas of mass communication are, of course, the Internet, cinema, television, video, and radio**. In a general definition, it is a broad concept that houses many mass communication tools within the media. In this context, the media for the wide audience determines both public interest and drives public interest. With technological advancements, mass communication tools from past to present have evolved into a bit more inseparable than ever before. One of the most positive aspects of the unmistakable part of the media's place in human life is that access to the information is easy and fast. It also brings some disadvantages. Does the information we quickly and easily reach really serve the public's benefit, or does it just come out as a story that wakes up their feelings to get their attention? So is the news essentially true? Is it correct? Does this type of news go against someone's right to be considered innocent as a fundamental right? What are the sanctions for violating personal rights if it violates them? In this study, these questions will be answered. Individuals living in society will be open to diverse directions, being influenced by the media, depending on the revolution in technology and the use of the media. In the study, the media will perform their duty to inform the society, to create public opinion and to interpret events, while in particular, the violation of the presumption of innocence will be examined through some media reports. While the public's information is an integral part of the freedom of news and freedom of press, it is also very important that the judicial news is given in accordance with the law. If the content of the news and the way it is presented are in accordance with the law, the public will reach accurate and real news. In this study, legality criteria will be emphasized while giving judicial news. We see these criteria with respect to the content and form of news. In line with the decisions of the Court of Cassation, the criteria in question will be examined, and

** Research Assistant, Tekirdağ Namık Kemal University, School of Law, Department of Constitutional Law L.L.M. Candidate, Istanbul Medeniyet University, Institute of Graduate Studies, Department of Public Law ererzahid@gmail.com ORCID 0000-0001-7516-9300

§ Cem Zafer/Pelin Vardarlier, ‘‘Medya ve Toplum’’ (*Media and Society*), SELÇUK UNIVERSITY, UNIVERSITY OF SOCIAL SCIENCES SCHOOL OF APPLIED SCIENCES JOURNAL, Volume 22, Issue 2, November 2019, p.286.

** Metin Kukul, *Protecting Private life against Mass Communication Tools*, Master's Thesis, Istanbul, 2006, p.20.

then the ways of legal protection and sanctions in case of violation of the presumption of innocence will be explained.

Keywords: Media, Mass Communication Tools, Presumption of Innocence

Extended Summary

One of the most important tools in the world that enables individuals to be informed of events is undoubtedly the media. First of all, to make a brief definition of the media, the media is the name given to the mass media that has responsibilities such as informing, educating and so on, through the transmission of various information to both people and societies^{††}. The principal areas of mass communication are, of course, the Internet, cinema, television, video, and radio^{‡‡}. In a general definition, it is a broad concept that houses many mass communication tools within the media. In this context, the media for the wide audience determines both public interest and drives public interest. With technological advancements, mass communication tools from past to present have evolved into a bit more inseparable than ever before. One of the most positive aspects of the unmistakable part of the media's place in human life is that access to the information is easy and fast. It also brings some disadvantages. Does the information we quickly and easily reach really serve the public's benefit, or does it just come out as a story that wakes up their feelings to get their attention? So is the news essentially true? Is it correct? Does this type of news go against someone's right to be considered innocent as a fundamental right? What are the sanctions for violating personal rights if it violates them? In this study, these questions will be answered. Individuals living in society will be open to diverse directions, being influenced by the media, depending on the revolution in technology and the use of the media. In the study, the media will perform their duty to inform the society, to create public opinion and to interpret events, while in particular, the violation of the presumption of innocence will be examined through some media reports. While the public's information is an integral part of the freedom of news and freedom of press, it is also very important that the judicial news is given in accordance with the law. If the content of the news and the way it is presented are in accordance with the law, the public will reach accurate and real news. In this study, legality criteria will be emphasized while giving judicial news. We see these criteria with respect to the content and form of news.

^{††} Cem Zafer/Pelin Vardarlier, "Medya ve Toplum" (*Media and Society*), SELÇUK UNIVERSITY, UNIVERSITY OF SOCIAL SCIENCES SCHOOL OF APPLIED SCIENCES JOURNAL, Volume 22, Issue 2, November 2019, p.286.

^{‡‡} Metin Kukul, *Protecting Private life against Mass Communication Tools*, Master's Thesis, Istanbul, 2006, p.20.

In line with the decisions of the Court of Cassation, the criteria in question will be examined, and then the ways of legal protection and sanctions in case of violation of the presumption of innocence will be explained.

I. ADLİ HABERLERİN VERİLİŞİNDE HUKUKA UYGUNLUK KRİTERLERİ

Türk Dil Kurumu'na göre haber kelimesinin sözlük anlamı “bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi” ve “iletişim veya yayın organlarıyla verilen bilgi”¹ olarak tanımlanmaktadır. Kelimenin sözlük anlamına göre basın bir olay hakkında vermiş olduğu her çeşit bilgi haber kavramının içine dahil edilmektedir. Dolayısıyla basının vermiş olduğu her bilgi haber olarak nitelendirilir. Basının vermiş olduğu haberin, haberin haber verme hakkı kapsamında kalmasıyla birlikte bir takım şartların varlığını da aranması gerekmektedir.

Basın yoluyla gerçekleştirilecek kişilik hakları ihlali, basın yayın organlarının adli haberleri verişlerinden kaynaklanmaktadır. Bunun sonucu olarak da masumiyet karinesi ile basın özgürlüğü karşı karşıya gelmektedir. Masumiyet karinesi ile basın özgürlüğü arasındaki dengenin sağlanması ancak basının adli haberleri aktarırken hukuka uygunluk kriterlerine riayet etmesiyle gerçekleştirilebilir. Zira bu denge son derece önem arz etmektedir. Örneğin, suç şüphesi nedeniyle bir kişi hakkında yürütülen soruşturma ve kovuşturma sebebiyle kişinin kişilik haklarının korunması toplumdaki saygınlığının zedelenmemesi anlamına gelmektedir. Böylece masumiyet karinesine riayet edilmesi ancak ve ancak adli haberlerin verilmesindeki hukuka uygunluk kriterlerine uymakla olacaktır².

Doktrinde ve yargı kararlarında masumiyet karinesinin karşısında basın özgürlüğünün korunması ancak basın açıklamasının hukuka uygun olması durumunda mümkündür. Bu nedenle soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin haber verme sınırlarına uyararak, haber yapılması tabii ki suç oluşturmamaktadır. Çünkü unutulmamalıdır ki kamuoyunun basın aracılığıyla bilgilenmesi oldukça önemlidir. Ceza adaletinin işleyişi ile ilgili olarak verilen haberlerin gerçeğe uygun ve güncel olması, haberin verilmesinde toplumsal yarar ve ilginin bulunması aynı zamanda haberde konu ile ifade arasında düşünsel bağlılık bulunması gereklidir³. Zira medyada yer alan haberler bu ölçütlere aykırı olmadığı takdirde hukuka uygun sayılacaktır.

Hukuka uygun bir adli haberin verilmişinde hem içeriğe hem de şekline dair iki temel unsur söz konusudur. Haberinin içeriğine ilişkin ilk şart gerçek olmasıdır, gerçek olmayan bir haber söz konusu ise diğer şartların varlığının aranmaz. Gerçek bir haberin güncel olması ve kamu yararı gözetildiği takdirde haberinin içeriğine ilişkin kriterler sağlanmış olacaktır. Haberinin

¹Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, e.t. 12.12.2020

²Dilara Yüzer “Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Özel Sayı, 2013, (Makalenin Yayınlandığı Sayfa: 1653-1694), s.1657.

³Duygun Yarsuvat, “Kitle İletişim Araçlarının Ceza Adaletine Etkisi”, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No:10, 1995, (Makalenin Yayınlandığı Sayfa: 97-104), s.100.

konusu ile ifade arasındaki bağ ise adli haberin verilmesinde şekle ilişkin bir kriterdir. Bir diğer ifadeyle güncel, kamunun ilgisini çeken adli haberlerin, yalan olmadan, gerçeğe uygun şekilde ve objektif olarak yayınlanması masumiyet karinesinin ihlalini oluşturmayacaktır. Bir sonraki bölümde söz konusu şartlar üzerinde ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

A. ADLİ HABERLERİN İÇERİĞİNE İLİŞKİN KRİTERLER

Bu bölümde adli haberin içeriğine ilişkin kriterler üzerinde durulacaktır. Kısaca giriş yapılacak olursa; adli haberin içeriğine ilişkin üç şart söz konusudur. Bunlar verilen haberin gerçek olması, haberin güncel olması ve konu ile ifade arasındaki düşünsel bağın bulunmasıdır⁴. Bir haberin hukuka uygunluğunun bahsedilmesi için ilk olarak haberin gerçek olması gerekir. Bununla birlikte haberin güncel olması ve konu ile ifade arasında düşünsel bağlantı kuralları bir arada bulunmalıdır. Zira bu hususlar haberin konusuna ilişkin şartlar olup, her birinin birlikte olması gereken kriterlerdir. İlk olarak haberin içeriğine dair kriterlerden gerçeklik koşulu anlatılacaktır.

1. Haberin gerçek olması

Adli haberin içeriğine ilişkin hukuka uygunluk kriterlerinden ilki verilen haberin gerçeğe uygun olmasıdır. Şayet bir haber gerçek değil ise yani haber özünde yalan ise diğer şartlara bakılmaksızın o haber hukuka aykırı kabul edilir. Bir diğer ifadeyle bir haber gerçekte bağdaşmıyorsa, yapılan haber hukuka aykırı olacaktır. Dolayısıyla haber gerçek ise diğer kriterler gözetilir, gerçeklik şartını bir önşart olarak kabul edebiliriz. Zira gerçek olmayan bir haberin yapılmasında kamu yararının bulunması yahut güncel olmasının dahi bu haberin hukuka uygun hale gelmesine sebebiyet vermez⁵.

Yargıtay haberin gerçek olma şartını şu şekilde ortaya koymuştur: *“Basın özgürlüğünün amacı, kamuyu ilgilendiren işlerde gerçeklere uygun haber vermeyi sağlamaktır. Basın yoluyla bir kimseye karşı ithamlar ileri sürülürken dayandıkları olayların gerçek olması gerekir. Öyle ki gazetecinin yayınladığı olayları araştırma görevi vardır. Basının sosyal önemi ve haberin kamuoyunda yaratacağı özel ölçüde derin tepkiler göz önünde bulundurulmalıdır. Şeref ve onur gibi değerlere ilişkin, toplumda gülünç duruma düşüren, hakkında nefret ya da hor görme duygularının beslenmesine ve bu yönde dürüst yurttaşlar gözünde küçülmesine yol açacak*

⁵Bayındır, Sinan, / Apiş, Özge ‘‘Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Haber Verme Hakkının Yazılı Basın Yoluyla İşlenen Hakaret Suçları Açısından Değerlendirilmesi’’, TBB Dergisi 2010 (91), s. 67-107.

nitelikte haberin, ciddilik ve iyi inançla incelenip soruşturulmadan ve gerçeğe ne ölçüde uygun olduğu üzerinde durulmadan kamuoyuna sunulması hukuka aykırıdır.”

Yargıtay Kararına göre basın gerçeğe uygun bir haber vermesi, aynı zamanda gazetecinin araştırma yapma yükümlülüğünün bir sonucudur. Basın yoluyla yapılan haberlerin dayandıkları olaylar doğru ve haberlerin yapımında dürüstlük ilkesine bağlı kalınmalıdır⁶. Peki gerçeğe uygun bir haber nasıl verilir? Bu sorunun cevabı ise şu şekildedir. Bir vakanın gerçeğe uygun olarak verilmesi için ilk olarak haberin kaynağını araştırmak gerekir. Sonrasında toplanan verilerin çeşitli farklı kaynaklardan teyit edilmesi lazımdır. Farklı kaynaklardan teyit edilip, elde edilen haber yayınlandığı takdirde gerçek bir haberin varlığından bahsedilir.⁷ Bir sonraki kriter ise en az haberin gerçek olması kadar önemli olan haberin güncelliği üzerinde durulacaktır.

2. Haber güncel olması

Bir önceki başlıkta adli haberin verilmesinde hukuka uygunluk kriterlerinden adli haberin gerçeğe uygun olmasının olmazsa olmaz koşul olduğundan, aksi takdirde haberin hukuka aykırı olacağı anlatılmıştır. Olayın güncel olması kriteri her olayda ayrı ayrı tespit edilmesi gereken bir şarttır⁸.

Adli haberin güncel olması şartında, güncellikten ne anlaşıldığı önem arz etmektedir. Yargıtay’a göre güncellik kavramından anlaşılan olayın gerçekleştiği tarih ile haberin yayın tarihi arasındaki yakınlık, haberin güncelliğini göstermektedir⁹. Unutulan ve yeniden gündeme gelmesinde vatandaşları ilgilendiren menfaat olmayan haberde, hakkında haber yapılan kişinin kişilik haklarına bir saldırının söz konusu olduğu tartışmasızdır.

AİHM Sunday Times/İngiltere bir kararında; “...haber kolay bozulabilir mal kategorisine girdiğini ve yayımlanmasının kısa bir süre için bile olsa gecikmesinin haberin tüm

⁶ Yar. HGK. T. 10.03.2004, E. 4-149, K. 146 “Basının, kamu görevi yaparken göz önünde tutulan amaç ile kişilik haklarına verilen zarar arasında açık bir oransızlık varsa, objektiflikten ayrılıp, haber sınırını aşarak, genişletici ve yanlış yorumlarda bulunarak, gerçek dışı haber verilir, yersiz şekilde onur kırıcı sözler kullanılır, dürüstlük kuralına aykırı davranılır ve kişisel nedenlerle salt sansasyon yaratmak için yayın yapılırsa bu hukuka aykırı olur.”(Kazancı Bilişim-İçtihat Bankası)

⁷ Yarsuvat, s.100.

⁸ Yarsuvat, s.100.

⁹ Yar. 4. HD. T. 03.02.1983, E. 11527, K. 1087 “Dava konusu yayının bu kurallara uygun olup olmadığı konusuna gelince; haberin yayımlanmasında kamu yararı bulunduğu, güncel olduğu, konu ile ifade arasında düşünsel bağlılık bulunduğu, haberin objektif olarak verildiği, abartılmadığı kuşkusuzdur. Bir gün önce meydana gelen bir öldürme olayı, belli bir üslup ile gazetede yer almıştır. Bu davada halledilmesi gereken sorun, haberlerin gerçeğe uygun olup olmadığı konusunda toplanmaktadır.” (Kazancı Bilişim-İçtihat Bankası e.t. 20.12.2020)

*değerini ve ilgi çekiciliğini kaybettireceğini*¹⁰ belirtmiştir. Haberin verilme zamanına ilişkin verilen AİHM kararında haberin güncel olması, somut olayın açıklandığı tarihlerde kamu yararının bulunması esasına dayanır. Dolayısıyla geçmişte yaşanmış bir olayın tekrar güncel niteliğe kavuşup haber yapılması için, açıklanmasında kamu yararı olması gereklidir.

Şöyle ki Yargıtay 4. Hukuk Dairesi bir kararında; “...Gerçekten güncel olmayan bir olayın aktarılmasında kamu yararı bulunamaz. Çünkü unutulmuş, hatırlanmasında yarar görülmeyen geçmişteki bir takım davranışların gündeme getirilmesinde böyle bir yarar düşünülemez. Ancak davaya konu olan işte, güncel olan bir durum nedeniyle aynı nitelikteki eski olaylar sergilendiğine göre kamu yararının varlığının kabulü gerekir”¹¹ şeklindedir. Zira Yargıtay Kararından da anlaşıldığı üzere eski bir haber veriliyorsa, kamu yararının varlığı şarttır.

Gerek Yargıtay Kararları gerekse AİHM kararıyla haberin verilmesinde güncellik kavramı üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda güncelliğini yitirmiş bir haber, haber niteliğini kaybetmiştir. Böylece basının sahip olduğu haber verme hakkı kapsamında değerlendirilmeyecektir. Güncel olmayan bir haberin verilmesi, kişilik haklarına aykırılık teşkil edecektir. Zira bu bölümde açıklandığı üzere geçmişte vuku bulan bir vakanın tekrar güncel niteliğe kavuşup, haber yapılması için o haberin açıklanmasında kamu yararının olduğundan bahsedilmesi gerekir. Bir sonraki bölümde ise adli haberin konusuna ilişkin son şart olan adli haberin verilmesindeki konu ile ifade arasındaki bağın üzerinde durulacaktır.

3. Konu ile İfade Arasındaki Bağın Varlığı

Haberin verilmesinde içeriği ilişkin son kriter ise konu ile ifade arasındaki bağın var olmasıdır. Zira haberin konusu ile ifade edilmesi arasındaki düşünsel bağlantı açıklamanın amacına uygun aracın kullanılmasıyla mümkün olacaktır. Bunun için açıklamada kullanılan ifadelerin ve açıklamanın sunuluş biçiminin içeriğe uygun olması gerekmektedir. Aksi halde konu ile ifade arasındaki dengesizlik hukuka aykırılık teşkil edecektir¹².

Basın açıklamasında yapılan değerlendirme ve eleştirilerde dil ve üslup istenen amaç ile uygun olmalı ve seçilen kelimeler amacı aşmamalıdır. Örneğin, basın açıklamalarında suçlayıcı, aşağılayıcı, kamuoyunu aldatıcı ve yanıltıcı ifadelerin kullanılmasından

¹⁰ Sunday Times/İngiltere, 26.09.991, No.13166/8, Series A, No. 217, par. 51.

¹¹ İlgili karar için; Yar. 4. HD. 26.01.1989, E. 6431, K. 42.

¹²Yüzer, s. 16.

kaçınılmalıdır¹³. Zira henüz yargılama aşaması devam eden olayla ilgili olarak anlamsız, alakasız ifadeler içeren haberler adil yargılanma hakkını zedeleyeceğinden şüphesiz ki basın özgürlüğü kapsamında kalmayacaktır. Basın açıklamasının okuyucuya sunulmuş biçimi amacına uygun olmalıdır. Bu açıdan açıklamanın bir sonraki bölümde adli haberin şekline ilişkin kriter olan haberin verilmesinde kamu yararının varlığı kavramı üzerinde durulacaktır.

B. ADLİ HABERİN ŞEKLİME İLİŞKİM KRİTER: HABERİN VERİLMESİNDE KAMU YARARININ VARLIĞI

Basının, gelişen olaylardan halkın öğrenme hakkını kullanmasında önemli bir yeri olmasına ek olarak vatandaşları eğitmek, yönetimi denetlemek ve kamuoyu oluşturmak şeklinde bir takım ödevleri de vardır. Bu görevlerin varlığı halinde ise kamu yararı söz konusu olur. Toplumsal ilgi, toplumsal yarar anlamında da kabul edilmelidir. Aksi halde yani toplumun merak ettiği her konunun açıklanmasının, toplumsal yarar gerekçesine dayalı bir hukuka uygunluk nedeninden yararlanması mümkün değildir¹⁴.

Adli haberlerin verilmesinde kamu yararının varlığının olması oldukça önem arz eder. Çünkü adli mekanizmanın işleyişine ilişkin bilgi almak ve suçluların cezalandırıldığını görmek kişileri suç yolundan alıkoyarak cezanın önleme amacının yerine getirilmesine katkıda bulunur. Asıl önemli nokta şudur ki; kamu yararına yönelik açıklamalar kişisel yararlar değil, toplum yararına hizmet eden açıklamalardır. Kişisel amaç güden ve ekonomik kaygılardan ötürü sansasyonel şekilde yayımlanan haberlerde ise, kamu yararının gözetildiği düşünülemeyecektir¹⁵. Bir başka anlatımla haber özünde kamu yararını taşımalı, kamunun ilgisini çekmelidir. Aksi durumda sadece kişisel, sansasyonel haberden öteye gidemeyecektir. Bu bağlamda gerçek olayların yayımında kamu yararının olmadığı ya da çok az olduğu haber ya da açıklamalar sebebiyle basın özgürlüğü sınırlanabilir. Bu nedenledir ki kamuyu ilgilendiren içerikteki haberlerin, basın özgürlüğü sınırları içinde kalması için bu haberleri

¹³Yar. HGK. T. 15.05.2002, E. 4-413, K. 409, “Tanınmış kişilerin davranışlarını, yaşayış tarzlarını halkın bilmesinde yarar bulunmaktadır. Toplum bu sayede siyasi kişiliği bulunanları tanyacak ve ilerde ona göre davranacaktır. Olayda, davacıların davranışları kamuoyuna yansıtılırken aynı zamanda eleştirilmiş olup konu ile ifade arasında da düşünsel bağ bulunmaktadır. Haberde; suçlayıcı, küçültücü, kamuoyunu yanıltıcı sözlere yer verilmemiş olup, basının "haber verme hakkı" sınırları içinde kalınmıştır. Bu durumda hukuka aykırılıktan ve kişilik haklarına saldırıda bulunulduğundan söz edilemez” (Kazancı Bilişim-İçtihat Bankası).

¹⁴ Bayındır / Apiş, s.95.

¹⁵Yar. HGK. T. 10.03.2004, E. 4-149, K. 146 “*Haber, kamuoyuna sunulmuş biçimi itibarıyla de kamu yararı amacına hizmet etmelidir. Bir haberin, diğer bir haberle birlikte, okuyucuda düşünsel aynılık izlenimi oluşturacak ifade ve bütünsellik içinde verilmesinde kamu yararı amacının yerine, sansasyon yaratma, küçük düşürme, daha fazla tiraj sağlama gibi öznel amaçların öne çıkması durumunda da yayın hukuka aykırı olup, sorumluluk gerektirecektir.*”

Yar. 4. HD. T. 17.04.2002, E. 338, K. 4954 “...yayın, salt toplumun yararı gözetilerek yapılmalıdır. Toplumun çıkarı dışında hiçbir kişisel çıkar, gerçeklerin yanlış olarak sunulmasına neden olmamalıdır...”

kamunun öğrenmesinde çıkarının olması gerekmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünü oluşturan bir sonraki bölümde ise masumiyet karinesinin ihlali halinde hukuki korunma yolları ve yaptırımlar konusu anlatılacaktır.

II. MASUMİYET KARİNESİNİN İHLALİ HALİNDE HUKUKİ KORUNMA YOLLARI VE YAPTIRIMLAR

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinin 2. fıkrasına gereği bir suç isnadıyla karşılaşan herkes, suçluluğu kanunen kesinleşinceye kadar suçsuz sayılmaktadır. Hukuk devletinin bir gereği olan bu ilkeyle, bir suç isnadıyla itham edilen kişi yargı kararıyla suçsuz olduğu kesinleşene kadar, kişinin suçsuz olduğu varsayılır. Zira masumiyet karinesi, bir kişinin suçsuz olduğu varsayımı ile hareket edilmesini gerektiren bir ilkedir. Bu bağlamda masumiyet karinesi, maddi ceza hukukunun sonucu olarak yorumlanmaktadır¹⁶.

Esasen masumiyet karinesinin kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan, suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına alan masum sayılma hakkıdır. Zira kişinin masum sayıldığı asıl olduğundan, ispatı külfeti iddia makamındadır. Böylece kimseye suçsuzluğunu ispat külfeti yüklenemez. Ayrıca hiç kimse, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar gerek yargılama makamları gerekse de kamu otoriterleri tarafından suçluymuşçasına muameleye maruz kalmaz ve suçlu olarak nitelendirilmez.

Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kişinin masumiyet karinesinin ihlal edilmemesi gerektiği ilkesine en çok basın ve yayın organlarına iş düşmektedir. Zira böyle bir durumla karşılaşan basın ve yayın organlarının görevini ifa ederken masumiyet karinesi ilkesine azami derecede riayet etmesi gerekir. Aksi durumda ise medyada yer bazı haberlerde kişinin masum sayılma hakkını ihlal edilmektedir. Bu durumun bertaraf edilmesi için kullanılan ifadelerde seçilecek kelimelere dikkat edilmesi gerekir¹⁷.

Ünver ve Hakeri' ye göre masumiyet karinesi ilkesi ceza muhakemesinin birçok ilke ile ilişkisi ve bunlara etkileri vardır. Şöyle ki;

“Soruşturmanın gizli yapılmasının (CMK md 157) sebeplerinden biri kişilerin lekelenmeme hakkıdır. Bu sebeptir ki soruşturma evresinde polis, jandarmanın, savcının almış olduğu ifadeler, telefon dinleme tutanakları ve diğer delillerin basın ve yayın organlarına

¹⁶ Üzülmöz, İlhan, “Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları”, TBB Dergisi, Sayı 58, 2005, s.43.

¹⁷ Yener Ünver/Hakan Hakeri, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara, 2017, s.30.

verilemez. İster adliye binası içerisinde ister dışında yapılsın adli işlemler sırasında fotoğraf ve film çekilmesinin yasak olması da kişilerin lekelenmeme hakkının korunması amacıyla kabul edilmiştir. (CMK md183) İddianamede hangi hususların yazılacağı konusunda kanunda açıkça belirlenmiş olup (CMK md170) savcı dava açmadığı kişileri suçlu gibi gösteren, itibarlarını sarsan açıklamalarda bulunamaz. Aynı şekilde hakkında dava açtığı kişilerle ilgili isnad ettiği suç fiilin dışında onları toplum önünde küçük düşürecek anlatımlara yer veremez. Suçsuzluk karinesi yalnızca polis, jandarma, savcı, mahkemeyi değil, bütün kamu görevlilerini ve devlet kurumlarını bağlar. Bu itibarla, hangi görevde makamda bulunursa bulunsun hiçbir kamu görevlisi suçu kesin hükümle sabit olmayan bir kişiye suçlu olarak ilan edemez. '' (İHAM kararı, *Allenet de Ribenot Davası*, 10.02.1995, series A, vol.308, para. 31-37). Kuşkusuz basın ve yayın organlarında suçsuzluk karinesine saygı göstermek zorundadır (TMK md.24) ¹⁸

Özellikle soruşturmanın gizli yapılması kişilerin masumiyet karinesinin ihlal edilmemesi bakımından oldukça önemlidir. Kolluk görevlileri ve ilgili kamu makamları şüpheli hakkında soruşturma dosyası kapsamında elde ettiği delilleri ve bilgileri basınla paylaşamaz.

Sonuç itibariyle medya yoluyla masumiyet karinesini ihlallerin en aza indirgenmesi için basın ve yayın organlarının sahip oldukları basın özgürlüğü hakkı ile masumiyet karinesine arasındaki dengeyi sağlaması gerekir. Zira basın ve yayın organlarının masumiyet karinesine saygı göstermesi ve bu hakkın temel bir insan hakkı olduğu unutmaması gerekir. Makalenin bu bölümünde medyada yer alan haberlerin masumiyet karinesinin ihlali halinde uygulanacak olan yaptırımlar ve buna ilişkin hukuki korunma yöntemleri üzerinde durulacaktır. İlk olarak hukuki tedbirler, sonrasında buna ilişkin zararın tazmini ve en son cezai ve idari yaptırımlar konusu anlatılacaktır.

A. HUKUKİ TEDBİRLER

Bu bölümde ilk olarak Türk Medeni Kanunu'nda öngörülen tedbirlerden koruyucu davalar anlatılacaktır. Bunlar genel olarak kişilik hakları ihlallerinde eğer saldırının başlaması yakın bir tehdit oluşturuyorsa saldırının önlenmesi davası, saldırı devam ediyorsa saldırının durdurulması davası, saldırı sona erdiği halde etkisi devam ediyorsa hukuka aykırılığın tespiti davası ayrıca bu davalarla birlikte kararın yayınlanması veya üçüncü kişilere bildirilmesi üzerinde durulacaktır. İkinci başlık altında ise iki temel husus üzerinde durulacaktır. İlki Basın Kanunu'nda öngörülen düzeltme ve cevap hakkı diğeri ise 5651 sayılı İnternet Ortamında

¹⁸ Ünver, Hakeri, s. 29-30.

Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunu'nda öngörülen erişimin engellenmesi tedbiri üzerinde durulacaktır.

1. Türk Medeni Kanunu'nda Öngörülen Tedbirler

Bu bölümde öncelikle kişilik hakkı tanımıyla başlanacaktır. Kişilik hakkı kavramı bir bireyin sahip olduğu kişilik değerlerinin korunmasını amaçlayan temel insan hakkıdır Zira hem ulusal ve uluslararası sözleşmelerde korunan mutlak bir hak. Kişilik haklarının korunmasına ilişkin yasal düzenlemeler ise; 1982 Anayasası, Türk Medeni Kanunu, İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Çocuk Hakları Sözleşmesidir¹⁹.

Kişilik hakları, kişinin sahip olduğu en temel insan haklarından olup bu niteliği gereğince en yüksek koruma bahşedilmiş haklar arasında yer almaktadır. Kişilik hakkına verilen önem hem yasal mevzuatlara hem yargı kararlarına hem de doktrine yansımıştır. Yasa gereği kişilik haklarını çizgisini irade serbestisi, sözleşme özgürlüğü, kanaati açıklama ve yayma hürriyeti, basın özgürlüğü, gibi haklar belirlemiştir. Ancak günümüzde teknolojinin adeta çığır açmasıyla kişilik haklarının saldırıya uğraması ihtimali giderek artmıştır. Bu bağlamda kişilik haklarını korumaya yönelik yasalar sınırlayıcı olarak değil, aksine kapsayıcı biçimde yorumlanmıştır. Nitekim yargı kararları da bu yöndedir.

Kişilik haklarının ihlali ile basın özgürlüğü ve düşüncüyü yayma özgürlüğü arasındaki ilişkisi de bir dengenin olması gerekmektedir. Nitekim basın düşünce ve kanaati açıklama özgürlüğü yaymada en olağan yollarından biridir Peki basın hangi durumlarda kişilik haklarını ihlal eder? Şöyle ki, eğer yayımlanan haber veya eleştiri yalan ise yani gerçekleri yansıtmıyorsa yahut haber ve eleştiri kamuyu aydınlatmıyorsa bir diğer ifadeyle yapılan haberde herhangi bir şekilde kamu menfaati yer almıyorsa sadece kişinin şeref ve haysiyetine ihlal teşkil eden ifadeler yer verilmişse hukuka aykırılık söz konusu olacaktır.

Haber ya da eleştiri gerçek olsa dahi dili sert ve yaralayıcı ifadeler içeriyorsa veya haber ya da eleştiri doğru değerlendirmek için gereken tüm unsurları içermemesi halinde de hukuka aykırılık gündeme gelecektir. Buna ek olarak haber tüm içeriğiyle gerçeğe uygun olsa da haberin verilmesinin fazlaca tahrik edici bir dilin kullanılması da hukuka aykırılık teşkil edecektir.

Medyada sık sık rastlanan bir olaydan bahsetmek yerinde olacaktır. Örneğin, basın yoluyla yürütülmekte olan cezai bir soruşturma hakkında haber yapıldığında, kişi kamuoyunda

¹⁹Kavuşan, İdil, "Kişilik Haklarının İhlalinden Doğan Sorumluluk", 10.11.2020, s.1. (ilgili makale için bkz: <https://blog.lexpera.com.tr/kisilik-haklarinin-ihlalinden-dogan-sorumluluk/>)

hemen suçluymuşçasına lanse edilmektedir. Kişi daha sonra beraat etse de bu haber basında yer almadığı gibi, toplum tarafından aynı ilgiyi de görmemektedir. Masumiyet karinesinin ihlallerden doğacak zararın giderilmesi hukuk düzeninin işidir. Ancak şunu hususu da önemle belirtmek gerekir ki hukuk düzeni bireyin haklarını korurken, düşünce ve ifade özgürlüğünün en etkin kullanım aracı olan basın özgürlüğünü de korumalıdır²⁰.

Kişilik hakkına saldırı söz konusu olduğundan özel hukuktaki koruma sistemi kapsamında açılacak davalar Türk Medeni Kanunu'nda madde 25 de sıralanmıştır. Kişilik haklarının ihlalinde dört çeşit koruyucu dava gündeme gelmektedir. İlk olarak devam eden bir takım eylem ve belirtilerden çok yakın bir zamanda saldırının gerçekleşeceğine veya saldırı gerçekleşmişse bu devam edeceğine dair bulunduğu durumlarında saldırının önlenmesi davası açılabilir²¹. İkinci olarak medya yoluyla masumiyet karinesi ihlali halinde kişilik hakları ihlal edilen saldırının durdurulması davası açılır. Nitekim bu davada devam etmekte olan hukuka aykırı bir durumun sona erdirilmesi olup, zararın doğması gerekmez. Üçüncü olarak kişilik hakları ihlallerinden korunmak için açılacak davalardan bir diğeri ise hukuka aykırılığın tespiti davasıdır. Bu davanın açılma sebebi ise kişilik haklarına saldırının gerçekleştiği veyahut sona ermesi halinde dahi etkisinin devam ettiği durumlarla beraber saldırının varlığının veya saldırıda bulunulacağını belirlemek amacıyla açılır. Son olarak yukarıda sayılan davaların yanında mahkeme kararının ilanı veya üçüncü kişilere bildirilmesi kişilik hakkı ihlal edilen için son derece önem arz eder²². Kişilik haklarına saldırı sonucunda oluşan zararın tazmini konusu ilerleyen başlıklarda açıklanacaktır.

2.Yayınlara Özgü Düzenlemelerde Öngörülen Tedbirler

Yayınlara özgü düzenlemelerde öngörülen tedbirler başlığı altında ilk olarak düzeltme ve cevap hakkından bahsedilecektir. Düzeltme ve cevap hakkı yasal dayanağını hem

²⁰Sarıçam, Ahmet Gökhan/ İncekara, Halide, Özdemir, Malik Eceder/ Bal, Şenol/ Ağırbaş Ayşe, “Medyada Yer Alan Bazı Haberlerin Masumiyet Karinesini İhlal Ettiği İddialarının Araştırılması İle İlgili İnceleme Raporu”, 05 Şubat 2009 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun, 05 Şubat 2009 tarihli 22’inci toplantısı.

²¹ Kaya Mine, “Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68, Sayı: 2010/4, (Makalenin yayınlandığı sayfa: 279-334), s.293.

²² Kılıçoğlu, Ahmet, “ Kişilik Haklarına Basın Yoluyla Saldırılar Bakımından Medeni ve Borçlar Kanunumuzda Yapılan Değişiklikler ”, TBB Dergisi, 1990/3, s.387.

Anayasamızın 32. maddesinden²³ hem de Basın Kanunu'nun 14. maddesinden²⁴ almaktadır. Bu bağlamda düzeltme ve cevap hakkı temel haklardan biri olarak düzenlemiştir. Zira şeref ve haysiyeti ihlal edilen veya hakkında gerçeğe aykırı yayın yapılan kişinin düzeltme ve cevap hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. 1982 Anayasasında “Düzeltilme ve Cevap” hakkı olarak düzenleme yapılmıştır. Yürürlükte bulunan ilgili yasalarda bazen “tekzip”, bazen “cevap ve düzeltme”, bazen “düzeltme ve cevap hakkı” deyimini kullanılmıştır. Sözlük anlamı itibariyle tekzip²⁵ yalanlamadır. Yalanlama ise, doğal olarak bir cevap vermeyle veya düzeltmeyle yapılabilir. Diğer bir deyişle, hakkında kişilik hakları ihlal edici veya gerçeğe bağdaşmayan yayın yapılan kimse, söz konusu yayına karşı, cevap ya da düzeltme yazarak kendisini savunabilir. Düzeltilme ve cevap hakkının kullanılması, ilgili kişiye, yayın konusu saldırıda yer alan bilgilerin gerçeğinin ne olduğunu kamuoyuna açıklama fırsatı verir. Bu kapsamda tekzip, yöneltilen suçlamaların cevabının verilmesini amaçlayan bir açıklama davranışdır.²⁶

Düzeltilme ve cevap hakkının doğumu için öncelikle hukuka aykırı bir yayın olmalıdır. Buradaki hukuka aykırılık bir yayın olduğunda ve bu haber bir kimsenin kişilik hakkını ihlal edici veya gerçek dışı ise düzeltme ve cevap hakkının varlığından bahsedilir. Hakkında yayın yapılan kişi, o yayın şeref ve haysiyetine dokunuyorsa cevap ve düzeltme hakkını kullanabilecektir. Düzeltilme ve cevap hakkı, içerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde ise yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebilir. Ayrıca yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını da isteyebilir.

Sürelî yayın belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınlarını ifade etmektedir. Örneğin; resim, karikatür, ilân veya reklâm içeren yayınlar da bu kapsama girmektedir. Basın Kanunu gereği sadece sürelî yayınlarda tekzip hakkı

²³Anayasa madde 32 hükmü gereği; Düzeltilme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir. Düzeltilme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hâkim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir.

²⁴ Basın Kanunu madde 14 gereği; Sürelî yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük sürelî yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer sürelî yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.

²⁵ <https://sozluk.gov.tr/>

²⁶Tatar, Erol, “Yasalarımızda Tekzip (Düzeltilme ve Cevap) Hakkı ve Uygulaması”, Ankara Barosu Dergisi Yıl:66 Sayı: 4, Güz 2008, (Makalenin Yayınlandığı Sayfa: 97-109), s. 97.

kullanılmamaktadır. Keza süreklilik göstermeyen dönemsel yayınlarda tekzip hakkı kullanılamayacaktır. Bunun sebebi ise bu tür yayınlar belli süre sonunda zaten sona erdiğinden, tekzip metnin kısa sürede yayımlanmasına elverişli olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda tekzip hakkını kullanmanın iki şartı mevcuttur. İlki bir kimsenin şeref ve haysiyetinin ihlâl edilmiş olmasıdır. İkincisi ise kişilerle ilgili gerçeğe aykırı olan bir yayım yapılmış olmasıdır²⁷.

Basın özgürlüğünün yasal dayanağını ise Anayasa'nın 128 ve Basın Kanunu'nun 3. maddeleri oluşturmaktadır. Buna göre, toplumun meydana gelen olaylardan haberdar edilmesi ve bilgilendirmesi amacıyla güvence altına alınmıştır. Böylece basının olayları izleme, buna bağlı olarak araştırıp değerlendirme yapma hakkı, kamuyu bilgilendirme ve eleştirme hakkı vardır. Eleştirme hakkı ise bir kimseyi ya da olayı araştırmak, incelemek; belli şartlara göre doğru ve yanlış yargılarını sergilemektir²⁸. Yargıtay kararlarına göre, kamuoyuna mal olmuş kişilerin örneğin ünlülerin, sanatçıların hakkında izin verilebilir eleştiri sınırları, sıradan vatandaşlara kıyasla daha geniş olduğu kabul edilmiştir.

Yayımlara özgü düzenlemelerde öngörülen tedbirlerinden bir diğeri ise 5651 sayılı Kanunun 9. maddesi kapsamında yer alan erişimin engellenmesi ve içeriğin yayından çıkarılmasıdır. Buna göre internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişiler, kuruma doğrudan başvurarak içeriğe erişimin engellenmesi ve içeriğin yayından çıkarılmasını tedbirinin uygulanmasını isteyebilir. Hukuki anlamda internete erişimin engellenmesi kararları bir müeyyide değil tedbir niteliğindedir. Zira 5651 sayılı Kanunu'nun öngördüğü üzere adli mercilerce verilen engelleme kararları koruma tedbiri niteliğindedir²⁹.

İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 8. maddesi gereği internet ortamında yapılan

²⁷ Tatar, s. 99.

²⁸ Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 13.2.2007 T. ve 2007/7-28 E.-2007/34 K. sayılı kararında eleştiriyle ilgili şu açıklamaya yer verilmiştir: "Yerleşmiş yargısal kararlarda da vurgulandığı üzere esasen, eleştirinin sert bir üslupla gerçekleştirilmesi, kaba olması ve nezaket sınırlarını aşması, eleştirenin amacına, psikolojisine, eğitim ve kültür düzeyine bağlı bir olgudur. Ancak kabul edilmelidir ki, basın özgürlüğü, belli ölçülerde abartmayı, hatta kışkırtmaya başvurmayı da içerir. Gazetecilerin yazılarında kullandıkları deyimler "polemik" niteliğinde olsa da, nesnel bir açıklamayla desteklendiğinde, bu ifadeler asılsız kişisel saldırı olarak görülemez. Bu nedenle tekzipçi tarafından yazılmış olan kitap getirilerek incelenmeli, tekdize konu yazının nesnel bir olguya dayanıp dayanmadığı saptanarak, sonucuna göre hukuki durum belirlenmelidir."

²⁹ Atlı, Turan, " Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi", Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (NEÜHFD), C. 3, S. 1, 2020, s.17.

ve içeriği suçlardan herhangi birinin işlendiğine dair yeterli şüphe sebebi bulunması durumunda yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilir³⁰.

Bu kapsamda internette yayınlanan resim, video, haber, yorum vb. içeriklerin kaldırılması şartları 5651 sayılı Kanununun 8. ve 9. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu bağlamda bir kişinin kişilik haklarının ihlale uğrayacak şekilde video, resim, haber, yorum vb. içeriklerin internet ortamında paylaşılması durumunda, kişilik hakkı ihlal edilen kişi içeriğin çıkarılmasını veya erişimin engellenmesini isteyebilir (5651 sayılı Kanun m.9/1). Zira kişilik haklarının ihlali bireye karşı işlenen bir “haksız fiil” olarak kabul edilmektedir. Nitekim kişilik haklarına yapılan her saldırı bir haksız fiildir, ancak her haksız fiil suç teşkil etmez. Suç teşkil etmese bile internet yayını üzerinden yapılan her türlü kişilik hakkı ihlali nedeniyle erişimin engellenmesi kararı verilebilir.

Örnek vermek gerekirse; bir kimsenin çevresine borçlarını ödemediği, zararlı ve kötü bir insan olduğu, yalan söylediği şeklinde internet üzerinden yapılan bir yorum, kişilik haklarını ihlal etmektedir. Bunun üzerine kişilik hakları saldırıya uğrayan kimse ilgili yorumun kaldırılması ve erişimin engellenmesi talebinde bulunabilir. Sonraki bölümde bir kişinin kişilik haklarına saldırı halinde ortaya çıkan maddi ve manevi zararın tazmini konusu anlatılacaktır.

B. MADDİ VE MANEVİ ZARARIN TAZMİNİ

Bir kimsenin kişilik haklarına saldırıda bulunulması halinde haksız eylemi için gerekli olan koşullar mevcut ise maddi tazminat davası açabilecektir. TMK 25. maddesinde kişilik haklarına saldırı halinde manevi tazminat davası açılabileceğini de hüküm altına alınmıştır. Ancak Kanunu'muz 24. ve 25. maddelerde manevî tazminat davası açılabilmesinin şartları düzenlenmiş değildir. Dolayısıyla manevî tazminat davası açılabilmesi için BK 49. maddesindeki genel norma bakılacaktır³¹.

Bir kimsenin masum sayılma hakkının ihlali sonucu kişilik haklarında bir ihlal söz konusu olduğunda malvarlığında bir azalma meydana geldiği takdirde maddi tazminat davası ile zararını karşılayabilir. Bir diğer ifadeyle maddi tazminat davası sayesinde kişilik hakkı

³⁰ Sakin, Merve Dilan, “Erişimin Engellenmesinin İfade Özgürlüğü Kapsamında Değerlendirilmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, [Cilt: 89, Sayı:1 | Ocak 2015](#) (Makalenin Yayınlandığı Sayfa: 95-102), s.99.

³¹ Kaya, s.300.

saldırı sonucu ortaya çıkan malvarlığındaki azalmasının tazmin edilmesidir. Hakim zararından miktarını tayin eder.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 2017/2479 E., 2020/30 K., 14.1.2020 tarihli kararına konu olayda, *“Davacı, 1990’lı yıllarda öğrenciyken siyasi faaliyetleri sırasında Hukuk Fakültesi Dekanını tehdit ettiği iddiası ile hakkında kamu davası açıldığını, beraatla sonuçlandığını fakat yaşanan bu olaydan 20 yıl sonra davalı şirkete ait internet sitesindeki 26/08/2015 tarihli yayın ile, yine aynı şirkete ait 27/08/2015 tarihli gazete nüshasındaki yayında hakimlik mesleğine alma kriterleri eleştirildiğini kendisinin de isim ve soyisim vererek eleştirildiğini, basın yoluyla kişilik haklarına saldırıda bulunduğu belirtilerek manevi tazminat talep etmiştir.”* şeklindedir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin özetlenen kararı bakımından ise karşı oy yazısında da açıkça belirtildiği üzere; 20 yıl öncesinde yaşanan olay güncelliğini yitirmiş, kamu yararı bulunmayan kaldı ki isim ve soyisim açıkça belirtilerek kişiyi belirlenebilir kılan, kişinin beraat etmesine rağmen suçlu izlenimi yaratan nitelikte olup kişinin mesleki itibarını zedelemektedir.

Medyanın kişilik haklarına açıkça ihlal ettiği bir gazete manşeti aynen şu şekildedir; *“Travestinin evinden 350 milyar çıktı”*. Bu başlık üzerine kişilik hakları saldırıya uğrayan taraf yapılan yayının hukuka aykırı olması nedeniyle kişilik haklarının saldırıya uğradığı gerekçesiyle manevi tazminat isteminde bulunmuştur.

Yargıtay HGK., E. 2009/100 K. 2009/163 T. 06.05.2009 Kararında: *“Basın özgürlüğü ile kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği durumlarda; hukuk düzeninin çatışan iki değeri aynı zamanda koruma altına alması düşünülemez. Bu iki değerden birinin diğerine üstün tutulması gerektiği, bunun sonucunda da, daha az üstün olan yararın daha çok üstün tutulması gereken yarar karşısında o olayda ve o an için korumasız kalmasının uygunluğu kabul edilecektir. Bunun için temel ölçüt kamu yararıdır. Gerek yazılı ve gerekse görsel basın bu işlevini yerine getirirken, özellikle yayının gerçek olmasını, kamu yararı bulunmasını, toplumsal ilginin varlığını, konunun güncelliğini gözetmeli, haberi verirken özle biçim arasındaki dengeyi de korumalıdır. Yine basın, objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle yayın Sayfa 1/3 yapmalıdır. O anda ve görünürde var olup da sonradan gerçek olmadığı anlaşılan olayların yayınından da basın sorumlu tutulmamalıdır.”*

Dava konusu olayda gerçeğe aykırı haber nedeniyle kişilik haklarına saldırıda bulunulan taraf ihlal sebebiyle manevi tazminat istemiştir. Bir kimsenin kişilik haklarına saldırıda

bulunulması halinde haksız eylemi için gerekli olan koşullar mevcut ise maddi ve manevi tazminat davası açabilecektir. Bir sonraki bölümde cezai ve idari yaptırımlar anlatılacaktır.

C. CEZAI VE İDARİ YAPTIRIMLAR

Bu bölümünde masumiyet karinesi ihlali sonucunda öngörülen cezai ve idari yaptırımlar anlatılacaktır. İlk olarak iki temel cezai yaptırım üzerinde durulacaktır. Türk Ceza Kanununun 285. maddesinde soruşturmanın gizliliği başlığı altında soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğinin açıklanması suretiyle, masumiyet karinesinden yararlanma hakkının veya haberleşmenin gizliliğinin ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi halinde hapis ceza öngörmüştür. Nitekim bir diğer cezai yaptırım ise Basın Kanunu'nun 18. maddesinde öngörülmüştür. Şayet kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde düzeltme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayanlara karşı ağır para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

İkinci bölüm olan idari para cezaları başlığı altında ise 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunu'nun 8. maddesinin yayın ilkeleri başlığı altında hangi hallerin idari yaptırıma tabi olacağını göstermiştir. Buna göre yayın hizmetleri; insan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez. Ayrıca suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz. Bu hallerin olması durumunda aynı Kanununun 32. maddesi gereği idari para cezası verileceğini hüküm altına alınmıştır. Bu başlık altında ilk olarak cezai yaptırımlar sonrasında ise idari para cezaları anlatılacaktır.

1. Cezai Yaptırımlar

Öncelikle medyada yer alan kişi/kişiler hakkında bir suç isnadıyla soruşturma başlatılması ve bu durumun haber yapılması basının haber verme hakkı kapsamında değerlendirilir. Ancak basın bu hakkı hukuka uygun olarak kullanması için hakkında soruşturma başlatılan kişi/ kişiler hakkında soruşturma dosyasında yer alan bilgilerin ifşa edilmemesi masumiyet karinesi kapsamında son derece önem arz etmektedir. Bu bağlamda haber verme basınının hakkı olduğu kadar aynı zamanda görevleri içerisinde yer almaktadır. Zira basınının görevleri arasında toplumda yer alan hukuksuzluğu, kanundışı olaylar hakkında

kamuyu bilgilendirmekle mükelleftir. Buna ek olarak yargıda yer alan işlemlerden de kamuyu bildirme ödevleri arasında yer almaktadır³².

Dünyada teknolojik gelişmeler çığır açmasıyla medyanın dolayısıyla kitle iletişim araçların haddinden fazlaca kullanılması beraberinde birtakım yönlendirmeleri getirmiştir. Nitekim belki de hergün gazete manşetlerinde, şüpheli kavramı yerine suçlu ifadesini veya tutukevi yerine cezaevine ifadesinin kullanılması gönderildiği müjdelerin rahatsızlık uyandırmaması, adliye yerine gizli kamerayla çekilmiş haber programlarına iltifat edilmesi vs. hem taraf olduğumuz insan hakları sözleşmesi metinlerinin hem de anayasamızda yer alan temel hakların ihlal edildiğinin adeta bir göstergesidir³³.

Kamuyla paylaşılan bu bilgiler ise o kişi hakkında, adeta suçu işlediği ve suçlu olduğu kanısına sebep olmaktadır. Böylece toplumdaki şeref ve haysiyeti zedelenmektedir. İşte “Medya Yoluyla Masumiyet Karinesinin İhlali” tam da burada gündeme gelmektedir. Bu duruma gazete manşetlerinde, televizyon gibi iletişim araçlarında sık sık rastlamaktayız. Basın adeta o adli habere ilişkin sansasyonel etkisini kullanarak, kamu önünde soruşturmaya konu olan ifadeler yanlış bir algı yaratmaktadır.

Şüpheli ve sanık konumunda olan kişiler bakımından, soruşturma evresinin veya kapalı duruşma yapılmasına karar verilen kovuşturma evresinin ihlali halinde temel Ceza Hukuku ilkelerinden masumiyet karinesi, adil yargılanma hakkı, özel hayatın gizliliğinin ihlali ve haberleşmenin gizliliğinin haklarının korunması bakımından Türk Ceza Kanunu’nuzun 285. maddesinde³⁴ “Gizliliğin İhlali” suçu düzenlenmiştir. Nitekim Ceza Muhakemesi Kanunu’nuzun (CMK) 157. maddesinde soruşturmanın gizliliği hükme bağlanmıştır.

³²Ulutürk, Hande, “Basın Özgürlüğü Çerçevesinde Haber Verme ve Haber Alma Hakkı”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 13, (s.69-151.), s. 104.

³³ Feyzioğlu, s. 143.

³⁴TCK 285 maddesi gereği; Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun oluşabilmesi için; a) Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğinin açıklanması suretiyle, suçlu sayılmama karinesinden yararlanma hakkının veya haberleşmenin gizliliğinin ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi, b) Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğine ilişkin olarak yapılan açıklamanın maddi gerçeğin ortaya çıkmasını engellemeye elverişli olması, gerekir.(2) Soruşturma evresinde alınan ve soruşturmanın tarafı olan kişilere karşı gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğini ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. (3) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlal eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için, tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

Bu bağlamda gerek TCK gerekse de CMK' da soruşturmanın gizliliğinin düzenlenmesinin sebeplerini sıralamak gerekirse; soruşturma evresinde yer alan delillerin toplanması, toplanan delillerin karartılması veya değiştirilmesinin engellenmesi ve çalışma konum olan şüphelilerin adil yargılanma hakkı kapsamında suçlu olarak nitelendirilmemeleri böylece lekelenme hakkının korunmasıdır. Fakat açıklandığı üzere medyada yer alan bazı haberle kişilerin masum sayılma hakkı ihlal edilmektedir. Bu bağlamda hukuka uygun soruşturma ve kovuşturma evresiyle ilgili bir haberden bahsedebilmek için kişilerin masumiyet karinesine riayet edilmesi gerekmektedir.

Bir diğer cezai yaptırım ise Basın Kanunu'nda öngörülmüştür. Buna göre medyada yer alan bazı gerçek dışı haberler yapılması dolayısıyla kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde cevap ve düzeltme hakkı tanınacağı bahsetmiştik. Peki cevap ve düzeltme hakkına uyulmamasının yaptırımı nedir? Basın Kanununun 18. maddesinde³⁵ düzeltme ve cevabın yayınlanmaması başlığı altında bu husus düzenlenmiştir.

Buna göre; eğer ki sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili, düzeltme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş mahkeme kararlarına uymadığı takdirde onmilyar liradan yüzellimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılacağı öngörülmüştür.³⁶ Yayınlara özgü düzenlemelerde öngörülen tedbirler başlığı altında cevap ve düzeltme hakkından bahsedilmişti. Kısaca hatırlatma yapılacak olursa şeref ve haysiyeti ihlal edilen veya hakkında gerçeğe yalan haber yapılan kişinin düzeltme ve cevap hakkına sahip olduğu belirtilmişti. Bu kapsamda cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasını talep edebilir. Ancak bu duruma aykırılık teşkil edenler bakımından yani kesinleşmiş mahkeme kararlarına uymayan sorumlu müdür ve sorumlu müdürün cezai sorumluluğu gündeme gelecektir. Kanun maddesinden anlaşılacağı üzere düzeltme ve cevabın yayınlanmaması ağır para cezasıyla hüküm altına alınmıştır. Sonraki başlıkta ise idari para cezaları anlatılacaktır.

³⁵Basın Kanunu 18. maddesi gereği; Düzeltme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili onmilyar liradan yüzellimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ağır para cezası, bölgesel süreli yayınlarda yirmimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda ellimilyar liradan az olamaz. Sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibi, sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili ile birlikte müteselsilen sorumludur.

³⁶ Ogun, Coşkun, Medya Yayınlarına Karşı Cevap Ve Düzeltme Hakkı (Tekzip) İstanbul Barosu Dergisi, 2012/1. Sayısından Yayımlanan Yazısı. (ilgili makale için bkz. <https://www.istanbulbarosu.org.tr/>)

2. İdari Para Cezaları

İdari yaptırımlar, bir hukuk kuralının uyulmaması durumunda bu uymamanın karşılığı olarak idarece verilen tepkidir. Peki idari yaptırımların amacı nedir? Bu soruya şu şekilde cevap verilecektir. İdari yaptırımın amacı kamu düzeni veya idari düzeni korumaktır. İdari yaptırımların gerekliliği de bu noktada ortaya çıkar. İdare, kamu hizmetlerini yerine getirmek, kamu güvenliğini sağlamak için müeyyide uygular. İdari yaptırımlar içerisinde en çok uygulama yeri olan ise idari para cezalarıdır. İdari para cezaları, belli kurallara uymama sebebiyle doğrudan yetkili idari merciler tarafından verilen para cezalarıdır³⁷.

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında ilgili maddesine göre suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz ve ayrıca insan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez. Bu nitelikte olan haberlerde ise idari para cezası öngörülmüştür. Çalışma konumu ilgilendiren ç bendi ve i bendi olup, ilgili Kanunu'n 8. maddesinin i bendine göre; Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz. Aynı maddenin ç bendine göre ise; insan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez. Böylece yayın hizmeti ilkelerine aykırı olarak, ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak idarî para cezasına hükmedilir.

³⁷ Güçlü, Yaşar, "İdari Para Cezası Türleri ve İş Kanunda Yer Alan İdari Para Cezalarının Nitelendirilmesi", Terazi Hukuk Dergisi, [Cilt: 9, Sayı:100, Aralık 2014](#), Makalenin Yayınlandığı Sayfa: 578-591, s.579.

SONUÇ

Çalışmanın özü itibariyle amaçlanan masumiyet karinesi her koşulda riayet edilmesi olmuştur. Çünkü çoğu zaman medya yoluyla kişilerin kişilik hakkını zedeleyen haberler yapılmaktadır. Bu durum da hem toplum nezninde hem de kişilik hakkı ihlal edilen kişi bakımından etkisi çok büyük olmaktadır. Bu bağlamda basın özgürlüğü kapsamında medyanın yapacağı haberlerin hukuka uygu olması bir takım şartlara tabi olmuştur.

Medya yoluyla gerçekleşebilecek kişilik hakları ihlali, basın yayın organlarının adli haberleri verişlerinden kaynaklanmaktadır. Böyle bir durum söz konusu olduğunda masumiyet karinesi ile basın özgürlüğü çatışmaktadır. Basın özgürlüğü ve masumiyet karinesi arasındaki dengenin sağlanması pekala mümkündür. Çalışmada ayrıntılı anlatıldığı üzere haberin kamu yararını barındırması, gerçek ve güncel olması, toplumu ilgilendirmesi, özle biçim arasındaki dengenin gözetilmesi, objektif olması gibi kriterler dikkate alınacaktır. Medya adli haberleri aktarırken hukuka uygunluk kriterlerine riayet ettiği takdirde kişilerin masum sayılma haklarına saldırıda bulunmamış olacaktır.

Sonuç olarak masumiyet karinesine riayet edilmesi yalnızca adli haberlerin verilmesindeki hukuka uygunluk şartlarına uymakla mümkün olacaktır. Aksi durum ise bir takım hukuki sorumlulukları beraberinde getirecektir. Hukuk devletleri bakımından unutulmamalıdır ki “Bir suç ile isnad edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılır.” Hukuk devletinin bir gereği olan bu ilkeyle, bir suç isnadıyla itham edilen kişi yargı kararıyla suçsuz olduğu kesinleşene kadar, o kişinin suçsuz olduğu varsayılır.

KAYNAKÇA

Atlı, Turan, “ Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (NEÜHFD), C. 3, S. 1, 2020.

Bayındır, Sinan, / Apiş, Özge, “Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Haber Verme Hakkının Yazılı Basın Yoluyla İşlenen Hakaret Suçları Açısından Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi 2010 (91), s. 67-107.

Feyzioğlu, Metin, “Suçsuzluk Karinesi: Kavram Hakkında Genel Bilgiler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, AÜHFD, C.XLVIII, S.1, 1999, s. 135-163.

Kavuşan, İdil, “Kişilik Haklarının İhlalinden Doğan Sorumluluk”, 10.11.2020.

- Kavuşan, İdil, “Kişilik Haklarının İhlalinden Doğan Sorumluluk”
(<https://blog.lexpera.com.tr/kisilik-haklarinin-ihlalinden-dogan-sorumluluk/>)
- Kaya Mine, Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:68 Sayı: 2010/4.
- Kaya, Mine, Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması, Ankara Barosu Dergisi • Yıl:68 • Sayı: 2010/4.
- Kılıçoğlu, Ahmet, “ Kişilik Haklarına Basın Yoluyla Saldırıları Bakımından Medeni ve Borçlar Kanunumuzda Yapılan Değişiklikler ”, TBB Dergisi, 1990/3.
- Sakin, Merve Dilan, “Erişimin Engellenmesinin İfade Özgürlüğü Kapsamında Değerlendirilmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 89, Sayı:1 | Ocak 2015 (Makalenin Yayınlandığı Sayfa: 95-102).
- Sarıçam, Ahmet Gökhan/ İncekara, Halide, Özdemir, Malik Ecdar/ Bal, Şenol/ Ağırbaş Ayşe, “Medyada Yer Alan Bazı Haberlerin Masumiyet Karinesini İhlal Ettiği İddialarının Araştırılması İle İlgili İnceleme Raporu”, 05 Şubat 2009 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun, 05 Şubat 2009 tarihli 22’inci toplantısı.
- Tatar, Erol, “Yasalarımızda Tekzip (Düzeltilme ve Cevap) Hakkı ve Uygulaması”, Ankara Barosu Dergisi • Yıl:66 Sayı: 4, Güz 2008, (Makalenin Yayınlandığı Sayfa:97-109).
- Ulutürk, Hande, Basın Özgürlüğü Çerçevesinde Haber Verme ve Haber Alma Hakkı, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi , Cilt: 13, Sayı:167 - 168 | Temmuz- Ağustos 2018 Sayfa: 69-151
- Ünver, Yener/ Hakeri, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13. Baskı, Ankara, 2017.
- Üzülmez, İlhan, “Türk Hukukunda Suçsuzluk Karinesi ve Sonuçları”, TBB Dergisi, Sayı 58, 2005, s 41-72.
- Yarsuvat, Duygun, “Kitle İletişim Araçlarının Ceza Adaletine Etkisi”, Prof. Dr. Nurullah Kunter’e Armağan, İstanbul, 1998, s. 469.
- Yüzer, Dilara, “Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 15, Özel S., 2013, s.1653-1694 (Basım Yılı: 2014)

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

www.sozluk.gov.tr/

www.dergipark.com.

www.lexpera.com

www.kazanci.com